

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGŨ VĂN – SƠN LA NĂM 2025****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)**

Đọc đoạn trích:

*Trên đời chẳng ai lo cho ta bằng mẹ
 Cũng chẳng ai ta làm khổ nhiều như mẹ của ta
 Mẹ ơi nếu con được sống lại tuổi thơ
 Con sẽ chẳng bao giờ mãi chơi trốn học
 Đứa con trai nhiều lỗi lầm ương ngạnh
 Sẽ không lần nào làm mẹ xót xa.*

*Ước mẹ trẻ hoài như buổi mới gặp cha
 Ước con được sống suốt đời bên mẹ
 Mẹ muốn ăn cá thu con chẳng nề xuống bể
 Chẳng ngại lên ngàn kiếm đọt măng mai
 Nhưng xứ sở ta quân Mỹ tới rồi
 Cùng bè bạn con lên đường đuổi giặc.*

*Mẹ vui vẻ gánh lấy phần khó nhọc
 Việc cơ quan, việc Đảng, việc nhà
 Đánh Pháp năm xưa, đánh Mỹ bây giờ
 Quen vất vả, mẹ quản gì sương nắng.*

(Trích *Gửi mẹ*, in trong *Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi*, Lưu Quang Vũ,
 NXB HNV, 2018. Tr.23)

Thực hiện các yêu cầu:**Câu 1** (0,75 điểm). Xác định nhân vật trữ tình của đoạn trích.**Câu 2** (0,75 điểm). Chỉ ra những từ ngữ thể hiện nỗi vất vả của người mẹ trong khổ thơ:

*Mẹ vui vẻ gánh lấy phần khó nhọc
 Việc cơ quan, việc Đảng, việc nhà
 Đánh Pháp năm xưa, đánh Mỹ bây giờ
 Quen vất vả, mẹ quản gì sương nắng.*

Câu 3 (1,0 điểm). Em hiểu như thế nào về ý nghĩa của hai câu thơ:

*Mẹ muốn ăn cá thu con chẳng nề xuống bể
 Chẳng ngại lên ngàn kiếm đọt măng mai*

Câu 4 (1,0 điểm). Phân tích hiệu quả của biện pháp tu từ điệp ngữ trong hai câu thơ sau:

Ước mẹ trẻ hoài như buổi mới gặp cha

Ước con được sống suốt đời bên mẹ

Câu 5 (0,5 điểm). Từ nội dung đoạn trích, em hãy rút ra bài học ý nghĩa nhất với bản thân và lí giải.

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Em hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích đoạn thơ sau:

Trên đời chẳng ai lo cho ta bằng mẹ

Cũng chẳng ai ta làm khổ nhiều như mẹ của ta

Mẹ ơi nếu con được sống lại tuổi thơ

Con sẽ chẳng bao giờ mãi chơi trốn học

Đứa con trai nhiều lỗi làm ương ngạnh

Sẽ không lần nào làm mẹ xót xa.

Câu 2 (4,0 điểm). Sử dụng AI đang là xu thế tất yếu trên thế giới. Em hãy viết một bài văn nghị luận trình bày các giải pháp để người trẻ phát huy tác dụng của AI trong cuộc sống hôm nay.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM**

Phần	Câu	Hướng dẫn giải
I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)	Câu 1. (0,5 điểm)	Nhân vật trữ tình là: người con
	Câu 2. (0,5 điểm)	Những từ ngữ thể hiện sự vất vả của mẹ trong khổ thơ là: gánh, khó nhọc, đánh, vất vả, quần gùi sương nắng
	Câu 3. (1,0 điểm)	Hai câu thơ thể hiện tình yêu thương sâu sắc và lòng hiếu thảo của người con dành cho mẹ. Người con sẵn sàng vượt qua mọi khó khăn, gian khổ (ra biển, lên rừng) để mang về cho mẹ những điều mẹ yêu thích, như cá thu hay măng mai. Qua đó cho thấy sự biết ơn và mong muốn đền đáp công ơn sinh thành, dưỡng dục.
	Câu 4. (1,0 điểm)	Điệp ngữ: ước Tác dụng: -Biện pháp tu từ điệp ngữ "ước" được lặp lại nhằm nhấn mạnh khát khao, mong muốn mãnh liệt của người con. Đó là ước mơ mẹ luôn trẻ trung, hạnh phúc và mong muốn được sống mãi bên mẹ. -Cách lặp từ này làm tăng tính nhạc điệu và cảm xúc, thể hiện sâu sắc tình cảm yêu thương, gắn bó của người con với mẹ.
	Câu 5. (1,0 điểm)	Gợi ý: Biết trân trọng, yêu thương và đền đáp công ơn cha mẹ. Lí giải: Cha mẹ đã hy sinh rất nhiều vì con cái, chịu nhiều vất vả để nuôi dạy con nên người. Là con, chúng ta cần biết ơn, hiếu thảo và thể hiện tình cảm với cha mẹ khi còn có thể.
PHẦN II. VIẾT (6,0 điểm)	Câu 1. (2,0 điểm)	1. Mở đoạn: Giới thiệu vấn đề nghị luận 2. Thân đoạn - Thấu hiểu nỗi khổ, sự vất vả của mẹ. - Thể hiện tình cảm xúc động của người con khi nhận ra những lỗi lầm trong quá khứ, thể hiện sự ăn năn và mong muốn được bù đắp cho mẹ. +Từ việc "chẳng ai lo cho ta bằng mẹ" cho đến lời hối hận "sẽ không lần nào làm mẹ xót xa", người con bộc lộ sự thức tỉnh muộn màng nhưng chân thành.

		=> Đoạn thơ không chỉ gọi lên tình mẫu tử thiêng liêng mà còn nhắc nhở chúng ta: hãy yêu thương và sống tốt với mẹ khi còn có thể. Mẹ không chỉ là người nuôi ta khôn lớn, mà còn là nơi chốn bình yên nhất để ta quay về. - Nghệ thuật: Ngôn ngữ giản dị, giàu cảm xúc; Giọng điệu tha thiết, ... 3. Kết đoạn: Tổng kết vấn đề nghị luận
	Câu 2. (4,0 điểm)	1.Mở bài: Giới thiệu chung và dẫn dắt vấn đề nghị luận 2.Thân bài: - AI (Artificial Intelligence) là trí tuệ nhân tạo, mô phỏng khả năng suy nghĩ, học hỏi, xử lý dữ liệu của con người qua máy móc. - Tầm quan trọng của AI với người trẻ: +Giúp tối ưu hóa công việc, học tập. + Tạo ra nhiều cơ hội việc làm mới trong tương lai. + Gắn liền với các lĩnh vực như giáo dục, y tế, tài chính, sáng tạo nội dung... - Thực trạng hiện nay: +Một bộ phận người trẻ chưa có nhận thức đúng hoặc còn mơ hồ về AI. +Thiếu nền tảng kiến thức, kỹ năng công nghệ. -Giải pháp: + Chủ động học tập: tham gia các khóa học về AI, lập trình, dữ liệu... + Tăng cường sử dụng AI trong thực tiễn như hỗ trợ học tập, sáng tạo nội dung (ChatGPT, Copilot, Canva AI...) + Tham gia cộng đồng công nghệ, startup, các cuộc thi liên quan đến AI. + Phát triển tư duy phản biện và đạo đức sử dụng AI đúng cách. HS lấy dẫn chứng minh họa phù hợp. -Có bạn cho rằng học AI không quan trọng. Điều đó là sai lầm. Vì nếu bây giờ bạn không bắt tay vào việc học và sử dụng các công cụ AI bạn sẽ bị tụt hậu và bị bỏ lại phía sau. 3.Kết bài: Khẳng định vai trò quyết định của thế hệ trẻ trong việc tiếp cận và làm chủ AI. Mỗi người trẻ cần chuẩn bị hành trang tri thức để không tụt lại trong kỷ nguyên mới.